

Зуб Я.Ю., студентка

Науковий керівник: Пінчук А.С.,
к.е.н., доцент, ВП «МФ КНУКіМ»,
м. Миколаїв

«ТУРЕЦЬКИЙ ФОНТАН» – МІСТИЧНЕ МІСЦЕ МИКОЛАЄВА

Улюблене місце більшості миколаївців для літніх прогулянок – парки з фонтанами. У Миколаєві є багато таких місць, але одним з найулюбленіших є Спаське джерело, а бо як його називають самі миколаївці «Турецький фонтан». «Турецький фонтан» розташований неподалік від Яхт-клубу, посеред парку. Цей фонтан ще називають «Султанське джерело». Він побудований за проектом Карла Акройда – це штучне джерело води, влаштоване у Спаському урочищі поруч з палацом Григорія Олександровича Потьомкіна. Вода до фонтану підводилась від Спаського джерела. Потьомкін виявляв про нього особливу турботу і постійно намагався поліпшити. При перебудові палацу в 1842-1849 роках і наданням йому «мавританського» виду, фонтан був перебудований і виконаний в «турецькому стилі», звідки і пішла назва «Турецький фонтан».

Про джерело ходить багато легенд. З давніх-давен він мав цілющу силу. Одна з легенд свідчить, що у цього джерела відпочивали Іван Мазепа та шведський король Карл XII, які втекли після поразки в Полтавській битві. А вже пізніше, тут був побудований палац Потьомкіна, до якого була підведена вода і побудований фонтан. Князь Потьомкін вірив в це місце. І будучи людиною з необмеженою владою в Російській імперії, він мріяв свою старість провести в Миколаєві, поруч з джерелом.

Після того як на тому місці з 1842 по 1849 рік побудував палац в мавританському стилі під керівництвом англійця, архітектора Чарльза Акройда, фонтан отримав назву «Турецький». 1849 – дата, написана на

фонтані – рік закінчення будівництва даного комплексу. У ті часи тут була пристань, біля якої кораблі бункерувалися водою, підведеної до фонтану з Спаського джерела.

У радянські часи розвитком фонтану займався, нині покійний, директор ЧСЗ Юрій Іванович Макаров. Він доглядав за ним, піклувався, тримав в гарному стані. Але на жаль, як Юрія Івановича не стало – померло і джерело. Після смерті Ю.І. Макарова не було кому наглядати за фонтаном, і тому він перестав працювати.

Історики вважають, що з Турецьким фонтаном і джерелом, що б'є з нього, пов'язане безліч містичних історій. Зокрема, існує думка, що поки джерело «живе», розвивається і Миколаїв.

Джерело замовкло в 2004 році. І, хоч як це не парадоксально, суднобудування в місті, теж, занепало в той самий час. Мабуть тому, його по праву можна було б назвати джерелом надії. Як кажуть старожили: поки в місті б'є Турецький фонтан, з верфей Миколаєва будуть сходити нові судна. Та настав час, коли все ж таки, миколаївці підтримали думку про відновлення цієї давньої пам'ятки Миколаєва. І ось вже 28 липня цього року в Яхт-клубі почався ремонт цього відомого фонтану.

Зауважу, що історія починалася ще у травні цього року. Тоді Заводська адміністрація оголосила конкурс проектів з відновлення Турецького фонтану. Його провели, але зробити подарунок місту вирішив директор фірми "Техстрой 99" Гурген Григорян. Він разом з архітекторами, істориками та будівельниками і відновили Спаське джерело, яке вже в вересні презентували. Гроші з бюджету використали на систему водовідведення.

2 серпня будівельники почали відновлювати фундамент споруди. А моментом на 15 серпня вже були оштукатурені заново підпірні стіни, викладені нові стовпи перил огорожі і нанесені яскраві орнаменти в східному стилі.

16 серпня закінчилася стадія розчищення і демонтажу і почалася друга стадія творення (наведення краси).

Також в ході робіт по відновленню Турецького фонтану в Яхт-клубі був знайдений «загублений» елемент – майданчик, який є підставою чаші фонтану.

5 вересня роботи з відновлення Турецького фонтану вийшли на фінішну пряму.

7 вересня під час роботи з відновлення Турецького фонтану було знайдене Спаське джерело, яке довгий час вважалося давно загубленим і пересохлим.

Більше місяця будівельна бригада компанії «Техстрой-99» працювала над його відновленням, а також пошуком знаменитого Спаського джерела.

І ось, вже 11 вересня, у міському Яхт-клубі, урочисто відкрили Спаський фонтан, або, як його називають миколаївці, – «Турецький фонтан». Відкривав фонтан сам князь Григорій Потьомкін, засновник Миколаєва. А про історію фонтану розповів історик Андрій Шинкаренко, який був куратором проекту реконструкції. За його словами, з самим фонтаном пов'язано багато містичних історій. Для Миколаєва він має особливий символізм. Про відкриття фонтану гучно заявили, подзвонивши в колокол "Миколаїв". Городяни ж почали пити і набирати воду.

Відзначу, що в Яхт-клубі на відкритті цього пам'ятника архітектури зібралися сотні городян, які бажали першими спробувати джерельну воду. Серед людей були – і молоді, і діти, і люди похилого віку, які бачили працюючий фонтан з декілька десятків років тому. Зібралося і керівництво міста. Як зазначив мер, роботу виконали капітально. Тому цей проект назвали першою краплею з відновлення Яхт-клубу. Реконструйований фонтан в Яхт-клубі став ще одним подарунком до Дня міста. Навколо його ремонту здійснювався галас, адже присвоїти собі лаври відновленої пам'ятки хотів одіозний миколаївський бізнесмен Алік Пеліпас. Крім того, стало відомо, що з бюджету гроші також виділялися.

Як кажуть будівельники, за час проведення робіт з ними відбувалися містичні історії. Кожен день на будівництво прилітав білий голуб, а після того як до джерела підключили воду, були встановлені кнехти на пірсі і до причалу Яхт-клубу знову стали підходити кораблі.

Фонтан має колосальну силу, – але ця сила відкривається тільки тим, у кого чисті помисли. Це не просто фонтан – це настільки містичне місце для Миколаєва, що ви собі не можете уявити. Все це почалося, напевно, задовго до того, як почалася сама реставрація фонтану. Поки про нього піклувалися, в місті било життя, місто розвивалося, йшло вперед. Як тільки щось відбувалося з фонтаном, негайно почали траплятися і в місті.

Відбудова даної пам'ятки архітектури – стала надзвичайно цінним подарунком мешканцям Миколаєва до Дня міста.

Список використаних джерел:

1. «Яхт-клуб начинает оживать» - из отреставрированного «Турецкого фонтана» побежала родниковая вода [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://news.pn.ru/public/168031>. – Назва з екрана.